

CORAZ
LEPSZA

WARSZAWA

KONSULTACJE SPOŁECZNE

JAKA PRZESTRZEŃ
DLA WARSZAWY?

ZAŁĄCZNIK 2 DO RAPORTU
Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH
11 marca 2019 r.

WNIOSKI
Z DEBATY EKSPERCKIEJ

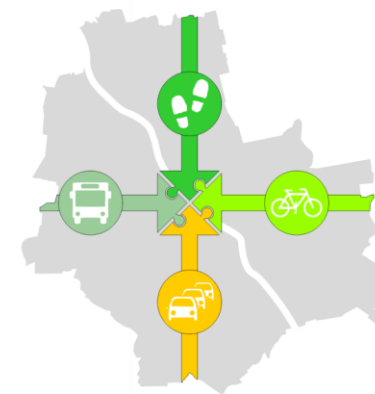
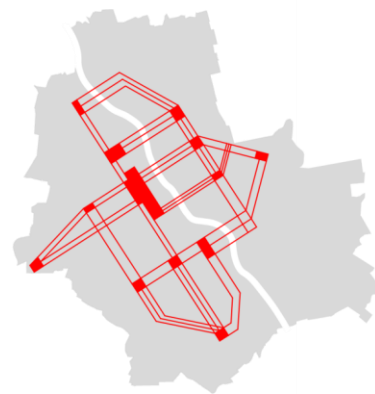
OPIS

Debata odbyła się 3 października 2018 r. w Centrum Kreatywności Targowa. Ze strony Biura Architektury i Planowania Przestrzennego wstęp wygłosiła Dyrektorka Marlena Happach. Wskazała, że Studium musi być zgodne ze Strategią #Warszawa2030, której Wytyczne dla planowania przestrzennego opisane są w Załączniku 4. Podkreśliła też ważną rolę mieszkańców w tworzeniu Studium.

Zastępczyni Dyrektora BAIPP, Monika Konrad, przedstawiła sytuację Warszawy na tle innych miast europejskich, a główne wyzwania stojące przed Warszawą (szczegółowo opisane dalej) zaprezentował Bartosz Rozbiewski, Naczelnik Wydziału Polityki Przestrzennej. Komentarze do poszczególnych zagadnień przedstawili:

- Jolanta Przygońska, Polska Izba Urbanistów, Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna (MKUA) (miasto policentryczne i wielofunkcyjne)
- Grzegorz Buczek Oddział Warszawski SARP (miasto zwarte), MKUA
- Maciej Czeredys, MKUA (zrównoważony transport)
- Prof. Magdalena Staniszkis, Wydział Architektury Politechniki Warszawskiej, MKUA (miasto zdrowe)
- Dr Katarzyna Sadowy, Szkoła Główna Handlowa, MKUA (miasto i gospodarka)
- Dr Krzysztof Herbst (społeczny wymiar Studium)

GŁÓWNE WYZWANIA DLA WARSZAWY

MIASTO POLICENTRYCZNE

Miasto policentryczne i wielofunkcyjne to miasto tętniące życiem, ale też miasto wielu ośrodków skupiających życie miasta i wielu tożsamości lokalnych.

Główne wnioski:

- Jolanta Przygońska: Należy zweryfikować zarówno lokalizację, jak i program centrów lokalnych. Centra lokalne powinny być powiązane z węzłami przesiadkowymi, szczególnie kolejowymi. Przy węzłach przesiadkowych należy intensyfikować zabudowę i lokować wiele różnorodnych usług
- Jolanta Przygońska: Potrzeba przełamania monofunkcji osiedli mieszkaniowych. Należy również myśleć o dogęszczeniu modernistycznych osiedli, ale tylko mając na względzie ochronę dziedzictwa kulturowego.
- Grzegorz Buczek: Potrzeba stworzenia dobrej sieci centrów lokalnych o wyraźnej gradacji od centrów lokalnych po dzielnicowe
- Robert Buciak (uczestnik debaty): Wyzwaniem jest stworzenie różnorodności, która buduje centra lokalne, ograniczeniem jest konieczność określenia w Studium funkcji terenu. Rozwiązaniem jest narzędzie planistyczne *form based code*, gdzie nie określa się przeznaczenia terenu, a gabaryty i sposób kształtowania zabudowy.
- Grzegorz Buczek: Wskaźniki do Studium opisane w Wytycznych Strategii należy traktować jako minimalne i w docelowym dokumencie rozważyć ich podwyższenie.

Debata w Centrum Kreatywności Targowa 3 października 2018 r. U góry: prof. M. Staniszkis, u dołu: Grzegorz Buczek.

MIASTO ZWARTE

Miasto zwarte to miasto krótkich dystansów, gdzie wszystkie potrzebne funkcje są bliskie i łatwo dostępne, ekonomicznie wykorzystujące dostępną przestrzeń i gdzie jest miejsce zarówno na wypoczynek, pracę, jak i mieszkanie, z poszanowaniem przyrody i dostępnością terenów otwartych/zielonych.

Główne wnioski:

- Potrzeba mądrej realizacji miasta zwartego, prac studialnych nad *liveable density* – czyli zwartością, która zapewnia też wysoką jakość życia. Propozycje takie zostały wskazane m.in w polityce Mieszkania2030.
- Marlena Happach: Miasto zdrowe, to miasto zwarte, ale we właściwym sensie. Nie każde miejsce to takie, gdzie zabudowa powinna być zintensyfikowana i nie chodzi o to, by powstawał dwunastokondygnacyjny blok koło małego domku, ale w miejscach do tego przeznaczonych już tak.
- Jolanta Przygońska: Należy wykorzystywać obszary na terenie zurbanizowanym – przekształcać obszary poprzemysłowe i ograniczyć rozlewanie się miasta na nowe tereny
- Grzegorz Buczek: Wyzwaniem są obszary, na których w ostatnich latach zabudowa się rozlała – Studium musi respektować granicę obszaru zwartej zabudowy, by nie pogłębiały się problemy infrastrukturalne i ekologiczne. Należy podjąć dialog z mieszkańcami o kosztach rozproszonej zabudowy, które ponoszą wszyscy mieszkańcy miasta i wskazać na korzyści zwartej zabudowy: ekologiczne, ekonomiczne i społeczne. Realizacja miasta zwartego, dobrze obsłużonego infrastrukturalnie to zadanie nie tylko dla samorządu, niezbędna jest współpraca z inwestorami
- Marcin Świetlik (uczestnik debaty): W wyznaczaniu obszarów zwartej zabudowy trzeba uwzględniać wyzwania klimatyczne (ryzyko powstawania wyspy ciepła, problemów z odprowadzaniem wód opadowych)
- Grzegorz Buczek: Trzeba wyraźnie odróżnić tereny zieleni otwartej od terenów inwestycyjnych, które okresowo, do czasu realizacji inwestycji, są terenami zieleni nieurządzonej

ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

Głównym wyzwaniem jest zrównoważenie różnych sposobów poruszania się po mieście. W Warszawie ok.70% mieszkańców mieszka w niewielkiej odległości od przystanku tramwaju, autobusu, metra lub kolei miejskiej, ale w ostatnim czasie zmniejszyło się wykorzystanie komunikacji miejskiej na rzecz samochodów.

Główne wnioski:

- Maciej Czeredys: Mieszkańcy często paradoksalnie oczekują, że w sytuacji gdy popyt na środki transportu jest nieelastyczny, podaż (czyli dostępność środków transportu) będzie elastyczna, a potrzebna przestrzeń w jakiś magiczny sposób się znajdzie. Każdy ze środków transportu wpływa na sposób organizacji przestrzeni. Nasze sposoby poruszania się po mieście są związane z przyzwyczajeniami, ale nawyki można zmieniać.
- Piotr Kaliszek (uczestnik debaty): Infrastruktura kolejowa jest dzisiaj niedostatecznie wykorzystana.
- Maciej Czeredys: Wyzwaniem jest tworzenie przyjaznych i wygodnych węzłów przesiadkowych i wiązanie ich z innymi funkcjami (np. centra lokalne wokół stacji kolei).Transport w mieście ma zasadniczy wpływ na klimat, a koszty ekologiczne przekładają się na koszty ekonomiczne.
- Zygmunt Uzdalewicz (uczestnik debaty) : W Studium powinny być wskazane obszary, gdzie samochód nie powinien wjechać i rodzaj silnika nie ma tu znaczenia, bo w przypadku samochodów największym problemem jest przestrzeń, którą zajmują. Trzeba również ograniczać ruch tranzytowy w centrum miasta (np. na Wiałostradzie).
- Marlena Happach: Studium musi być spójne z Planem Systemu Transportowego, ale problemem jest ciągle nieprzyjęta Warszawska Polityka Mobilności. Nowe Studium poprzez założone parametry rozwoju nie może generować zapotrzebowania na transport samochodowy.

MIASTO ZDROWE

Miasto zdrowe to nie tylko zieleń i rekreacja, ale także rozwiązanie problemu wyspy ciepła, hałasu, właściwy stan powietrza, adaptacja do zjawisk ekstremalnych wynikających ze zmian klimatu, czy potrzeba relacji sąsiedzkich.

Główne wnioski:

- Magdalena Staniszki: Miasto zdrowe umożliwia czysto fizjologiczne przeżycie. Zagadnienia te należy przełożyć na sposób zagospodarowania przestrzennego. Problemy to zanieczyszczenia, miasto betonowe (wyspa ciepła). Specjalnym zagadnieniem w Studium powinna być tzw. zielona polityka. Powinno się w mieście wprowadzać jak najwięcej zieleni – jest to gwarant świeżego powietrza, ale i dobrostanu mieszkańców. Zieleń to także miejskie rolnictwo, cmentarze, a nie tylko zieleń ozdobna. Wyznaczanie przestrzeni zielonych to również zachęta do rekreacji.
- MS: Miasto zdrowe to miasto wielofunkcyjne – organizm powiązanych małych struktur (nawiązanie do tzw. „potato plan” Londynu Patricka Abercrombie). Jeśli powstanie miasto wielofunkcyjne, wówczas podróże samochodem będą kwestią wyboru, a nie konieczności. Ponadto, aby mieszkańcy chcieli poruszać się pieszo, trzeba zwrócić uwagę na przestrzeń publiczną.
- MS: Ład przestrzenny i piękno przestrzeni wpływa na nasze samopoczucie – Studium powinno wyznaczyć, dla których obszarów przed projektem planu powinno powstać specjalistyczne opracowanie założeń, podobnie jak to się stało przy projektowaniu Żoliborza.
- MS: Studium powinno również wskazywać, na których terenach przy przystąpieniu do planu jest obowiązek scalenia i wtórnego podziału gruntów.
- Grzegorz Buczek: Problem jest fakt, że przepisy prawne różnie wartościują typy zieleni. Obecnie trawnik o powierzchni 10m² ma wskaźnik 100% PBC, a zielona ściana – wskaźnik zmniejszający do 10%. Czyli aby zrealizować zieloną ścianę o wskaźniku równym 10m² trawnika, musi ona mieć powierzchnię 100m².
- GB: Potrzebna jest również koordynacja zapisów Studium ze Strategią adaptacji do zmian klimatycznych

MIASTO I GOSPODARKA

Gospodarka to bardzo istotny temat, a jednocześnie trudno nad nim zapanować poprzez Studium. Rozbudowa Mokotowskiej Dzielnicy Biznesowej (Służewiec) była nie wykorzystaną szansą, by stała się ona wielofunkcyjnym organizmem.

Od roku 2006 ponad dwukrotnie wzrosła dostępna powierzchnia biurowa. Warszawa ma również potencjał, by stać się ośrodkiem innowacyjnym, łącząc w klastrach naukę i biznes. Należy rozważyć również rolę terenów poprzemysłowych. W pracach nad Studium warto postawić pytanie, jak zaplanować przestrzeń dla nowoczesnej gospodarki.

Główne wnioski:

- Katarzyna Sadowy: Myśląc o rozwoju gospodarki w mieście trzeba szukać węzłów, hubów. Takim miejscem mogą być kampusy uczelni. Są już inicjatywy współpracy międzysektorowej w Warszawie, a uczelnie również szukają sposobów na otwarcie się na miasto. Inne miejsca to firmy, które stać na to, by korzystać z własnych silnych działów innowacji i rozwoju.
- Katarzyna Sadowy: Na świecie dostrzec można trend powstawania innowacji w centrach miast, a nie - jak było wcześniej - na ich obrzeżach
- Magdalena Staniszki: wartość małej przedsiębiorczości – ma ona większą odporność ekonomiczną niż duże przedsiębiorstwa.
- Katarzyna Sadowy: Należy projektować miasto pod kątem ekonomii obiegu zamkniętego - samowystarczalności. Przedsiębiorczość małych i średnich przedsiębiorstw oraz lokalność gospodarki to także trend poszukiwania samowystarczalności miast i większej odporności na szoki gospodarcze czy społeczne.
- Bogusław Stelmach (uczestnik debaty): Nie wolno pozbywać się z miasta produkcji. Katarzyna Sadowy: Także produkcji żywności.
- Katarzyna Sadowy: Rozwój gospodarczy musi być powiązany z rozwojem przestrzennym.
- Katarzyna Sadowy: W obszarze gospodarki kluczowa jest też wielofunkcyjność przestrzeni – praca – mieszkanie – czas wolny

SPOŁECZNY WYMIAR STUDIUM

Główne wnioski:

- Krzysztof Herbst: Skuteczność w planowaniu przestrzennym z perspektywy urzędu można osiągnąć tylko wtedy, kiedy się wchodzi w dialog, negocjacje i wymiany z interesariuszami.
- KH: Warszawa to są co najmniej trzy miasta. Jedno to miasto mieszkańców z mieszkaniem, transportem, pracą itd.. Drugie to metropolia i miasto globalne, rządzące się nieco innymi prawami i mające inne potrzeby wobec przestrzeni. Trzecim miastem jest stolica, a funkcje stołeczne zajmują bardzo dużo przestrzeni i blokują różne możliwości. Konflikty między tymi „różnymi miastami” są bardzo widoczne w przestrzeni, np. w korytarzach transportowych.
- KH: Może tak być, że w granicach miasta będzie mieszkać jedynie połowa użytkowników codziennie obsługiwanych przez Warszawę i pojawia się pytanie, dlaczego w Studium zajmujemy się tylko tą połową, którą są mieszkańcy. Trzeba mieć tego świadomość, ale także prowadzić negocjacje z gminami ościennymi.

**Robimy
studium!**

